

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 056680 17 Рев 2
Бања Лука, 08.02.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Даворке Делић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Ј.З. и В.З. из Њ., обоје заступани по пуномоћнику М.Б., адвокату из П., против тужене Б.Р. из П., заступана по пуномоћнику Ј.Т., адвокату из Б.Л., ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 056680 17 Гж 3 од 09.6.2017. године, на сједници одржаној дана 08.02.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Одбија се захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 056680 15 П 3 од 30.12.2016. године утврђено је да је раскинут уговор о доживотном издржавању закључен на острву В. 12.9.1998. године између пок. Л.П. као примаоца издржавања и тужене као даваоца издржавања. Тужена је обавезана да тужитељима накнади трошкове спора у износу од 7.980,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 056680 17 Гж 3 од 09.6.2017. године жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Против другостепене пресуде тужена је изјавила ревизију због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се ревизија усвоји, побијана пресуда преиначи или укине и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељи предлажу да се ревизија одбаци или одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев пок. Л.П. као примаоца издржавања (иста је умрла 2003. године, након чега су на њено мјесто ступили тужитељи као њени тестаментарни наследници) да се због неиспуњења уговором преузетих обавеза утврди да је раскинут уговор о доживотном издржавању којег је дана 12.9.1998. године код нотара на острву В. закључила са туженом као даваоцем издржавања.

На темељу изведених доказа нижестепени судови су утврдили: да је пок. Л.П. до 1995. године живјела у Б.Л., а након тога је због ратних дешавања избјегла у Х.; да је пок. Л.П. боравила у избјегличком центру на острву В., гдје јој је био обезбијеђен бесплатан смјештај и исхрана; да су пок. Л.П. као прималац издржавања и тужена као

давалац издржавања на В. код нотара дана 12.9.1998. године закључиле уговор о доживотном издржавању; да се тим уговором тужена обавезала да ће сносити све трошкове издржавања пок. Л.П., обезбиједити јој смјештај, храну, одјећу, обућу, лијечење, плаћати јој порезе и болничке трошкове те исту сахранити; да се пок. Л.П. овим уговором обавезала оставити туженој своје некретнине у Б.Л.; да је у марту 1999. године пок. Л.П. са В. премјештена у избјеглички центар у В., гдје јој је такође био обезбијеђен бесплатан смјештај и исхрана; да је у том избјегличком центру пок. Л.П. остала до септембра 1999. године, када су је са собом одвели тужитељи (Л. је тетка тужитеља Ј.З., а тужитељи су муж и жена); да је од тада па до своје смрти у јануару 2003. године пок. Л.П. живјела заједно са тужитељима, који су се о њој бринули и сахранили је; да је пок. Л.П. 27.8.1999. године сачинила тестамент у корист тужитеља, а 06.6.2000. године је са тужитељима закључила и уговор о доживотном издржавању; да је од половине 1999. године тужена престала да контактира са пок. Л.

Код таквог стања чињеница нижестепени судови закључују да тужена као давалац издржавања није извршавала уговором преузете обавезе па да су се стога стекли услови за раскид уговора о доживотном издржавању прописани у одредби члана 123. ст. 3. Закона о наслеђивању ("Службени лист СР БиХ" број 7/80 и 15/80, даље: ЗН), ради чега усвајају тужбени захтјев.

Овај ревизиони суд налази да су нижестепене одлуке правилне.

Према одредби члана 123. ст. 3. ЗН, свака страна може тражити раскид уговора о доживотном издржавању уколико друга страна не извршава своје обавезе.

Нижестепени судови су правилно оцијенили неспорну чињеницу да је пок. Л.П. била смјештена у избјегличком центру (прво на острву В., а затим у В.), а да је тужена у истом периоду живјела у П., слиједом чега због просторне удаљености објективно није ни могла, све и да је хтјела, извршавати уговором преузете обавезе. Из исказа тужене произлази да је она само повремено посјећивала Л. у избјегличком центру и слала јој пакете. Све да су и тачни ови наводи, то се не може третирати као испуњавање обавеза из уговора о доживотном издржавању јер се тим уговором тужена није обавезала да примаоца издржавања посјећује у избјегличком центру и да јој шаље пакете већ се обавезала да сноси све трошкове издржавања пок. Л.П., да јој обезбиједи смјештај, храну, одјећу, обућу, лијечење, да јој плаћа порезе и болничке трошкове те да исту сахрани, а она те обавезе није извршавала. Из материјалних доказа произлази да је у избјегличким центрима примаоцу издржавања био обезбијеђен бесплатан смјештај и исхрана о трошку хрватских власти, а то је била основна обавеза тужене из уговора о доживотном издржавању. Тај уговор је закључен у вријеме док је пок. Л.П. била смјештена у избјегличком центру гдје су услови били веома лоши и циљ уговора је био да она ту више не живи, а овај циљ очигледно није остварен. Тужена је живјела у мјесту које је 300 км удаљено од боравишта примаоца издржавања, па иста није ни могла извршавати уговорне обавезе. Тачно је да није уговорена заједница живота између тужене и пок. Л.П., али се тужена обавезала да Л. обезбиједи смјештај и исхрану те да задовољава све њене животне потребе. Она је истој могла обезбиједити смјештај или у својој кући или јој плаћати смјештај код неког другог, али то није учинила већ су смјештај и исхрану Л. обезбиједили надлежни органи РХ. Нико није спријечио тужену да извршава уговорне обавезе, чак и након што је пок. Л.П. прихватила понуду тужитеља да је изведу из избјегличког центра и приме је у своје домаћинство. Наиме, из проведених доказа произлази да је тужена знала гдје се Л. налази па је могла да тужитељима плаћа трошкове њеног издржавања, чиме би

извршила преузету обавезу, али она то није учинила, као што и прије тога није извршавала своје обавезе према примаоцу издржавања. Штавише, она је прекинула сваки контакт са пок. Л. након што је у мају 1999. године продала трећем лицу Л. некретнине у Б.Л., које су јој требале припасти у својину тек након Л. смрти.

На основу правилне оцјене изведених доказа, како материјалних тако и исказа саслушаних свједока и парничних странака, нижестепени судови су правилно закључили да је неизвршавање уговорних обавеза онако како оне гласе, а касније у потпуности, довело до поремећаја односа уговорних странака и допринијело стицању увјерења примаоца издржавања да се као стара и болесна жена у погледу својих потреба не може ослонити на тужену као даваоца издржавања, што представља разлог за раскид уговора. При томе треба имати у виду да су тврдњу тужене да је Л. са њом живјела двије године потврдили само њен супруг и кћерка, док из изјава осталих свједока произлази да Л. никада није живјела у домаћинству тужене, а сама Л. је изјавила да је само 13 дана боравила код тужене у П. и да тамо није могла остати већ се морала вратити у избјеглички центар на Вису. Стога нижестепени судови с правом нису поклонили вјеру наводима тужене, поготово што из приложених јавних исправа надлежних хрватских органа произлази да је пок. Л. од фебруара 1998. до краја марта 1999. године боравила у избјегличком центру на В., да би након тога била пребачена у избјеглички центар у В. Дакле, материјални докази упућују да након закључења предметног уговора о доживотном издржавању пок. Л.П. није живјела код тужене већ у избјегличким центрима све до момента када су је тужитељи примили у своје домаћинство.

Нижестепени судови су правилно одбили приговор активне легитимације. Наиме, тужитељи су тестаментарни наслједници пок. Л.П., а са њом су закључили и уговор о доживотном издржавању по којем им је требала припасти Л. имовина након њене смрти. Тестамент којим је пок. Л. сву своју имовину оставила тужитељима је проглашен на оставинској расправи дана 07.7.2003. године, а нико од законских наслједника га није оспорио нити је неко од њих путем суда побијао ваљаност овог тестаamenta. Исто тако, не постоји судска пресуда којом је утврђена евентуална ништавост уговора о доживотном издржавању закљученог између тужитеља и пок. Л.П.. Стога су тужитељи имали легитимацију да након Л. смрти ступе на њено мјесто у овом спору. Околност што је оставински суд донио рјешење да се неће расправљати заоставштина иза пок. Л.П. је посљедица чињенице да је тужена бесправно располагала њеном имовином тако што је исту продала трећем лицу, које се на основу купопродајног уговора (који је накнадно правоснажном пресудом утврђен ништавим) укњижило као власник Л. некретнина. Зато ова околност нема утицај на активну легитимацију тужитеља у предметној парници.

Није основан ревизиони приговор да су одбијањем приједлога тужене да се проведе доказ графолошким вјештачењем почињене повреде одредаба парничног поступка. Наиме, тужена је предложила да се тим вјештачењем утврди вјеродостојност потписа пок. Л.П. на уговору о доживотном издржавању којег је закључила са тужитељима. Како предмет ове парнице није утврђење ваљаности уговора закљученог између тужитеља и пок. Л.П., нижестепени судови су поступили у складу са чланом 81. став 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13, даље: ЗПП) када су тај приједлог одбили. С друге стране, између странака није било спорно да је пок. Л. лично потписала уговор закључен са туженом, који је предмет овог спора, па није било потребе за вјештачење њеног потписа на том уговору, обзиром да неспорне чињенице не треба доказивати (члан 125. став 1. ЗПП). Надаље, тужена није у току првостепеног поступка оспоравала

вјеродостојност потписа пок. Л.П. на предметној тужби и пуномоћи датој за заступање у овој парници. У жалби (а тиме и у ревизији) се не могу износити нове чињенице нити предлагати нови докази, сходно члану 207. у вези са чланом 253. ЗПП, па је ирелевантан ревизиони приговор да је графолошким вјештачењем требало утврдити да ли је пок. Л. потписала тужбу и пуномоћ.

Првостепени суд је правилно одбио учешће свекрве тужене као умјешача на страни тужитеља, јер је иста жељела да тужена успије у спору, па би њено мијешање на страни тужитеља било супротно члану 369. став 1. ЗПП. У сваком случају, све да је одлука о учешћу умјешача неправилна, то би представљало повреду поступка коју је учинио првостепени суд, а ревизија се може изјавити само ради повреда поступка које учини другостепени суд. Према томе, наведени приговор ревизије је потпуно беспредметан, јер се на наведену повреду поступка није указивало у жалби, а из података у списима је видљиво да је свекрва тужене умрла још 2009. године, од ког момента она свакако није ни могла учествовати у парници.

Из изложеног произлази да не постоје недостаци у доношењу нижестепених пресуда на које указује ревизија, нити они на које се пази по службеној дужности, ради чега је одлучено као у изреци, на основу одредбе члана 248. ЗПП.

Парнични трошкови тужитеља за састав одговора на ревизију нису били неопходни за вођење ове парнице па је њихов захтјев за накнаду тих трошкова одбијен као неоснован (чл. 397 ст. 1. у вези са чл. 387. и 396. ст. 1. и 3. ЗПП).

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић